

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ
ΧΡΟΝΟΣ Α' ΦΥΛΛΟ 6^ο ■ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙΔΑΛΥΡΟΥ 17 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ■ 1 ΜΑΪΟΥ 1943

1939

Τώρα πού γυρίζει, πάλι,
πρός την "Ανοιξη ό καιρός,
κι' ό ήλιος, σάν καρδιά μεγάλη,
μάς άγγίζει φλογερός·

πού δλα γύρω, άπ' τοῦ χειμῶνα
λυτρωμένα την όργη,
παύοντας νά ζοῦνε μόνα,
λαχταροῦνε για στοργή,

κι' δλα βρίσκουν, τῶνα τ' άλλο,
σά χαμένο θησαυρό,
μέ τό νοῦ μου εἶπα νά βάλω,
κι' έγώ, κάτι πῶς θά βρῶ...

καί κινώντας, ένα γιόμα,
σάν άλήτης πού πεινά
(κι' άπ' αυτόν ίσως άκόμα
πιό σκυφτά καί ταπεινά),

καί μέ κάποιον κρυφό τρόμο,
στην ψυχή την όρφανή,
γύρεψα, δειλά, στό δρόμο,
κάτι, Θέ μου, νά φανή!

Μά δέν πρόκανες, 'Ελπίδα,
μιά στιγμή νά μοῦ φανής,
καί για μένα, άμέσως, εἶδα,
πῶς δέ βρίσκεται κανείς,

καί χωρίς νά ρίχνω πίσω,
μάτια πόθου φλογερά,
πρέπει ν' άποχαιρετήσω
κάθε πρώτη μου χαρά...

Τί κι' άν δλα λένε, γύρα,
πῶς δέν ήταν ὡς εκεί,
κι' άρχινάν, της γης τά μῦρα,
την παλιά τους μουσική;

τί κι' άν φέγγη, άπάνωθέ μου,
πλάνος, ό ήλιος ό παλιός;
δλ' αυτά, για μένα, Θέ μου,
πόσο, τότε, ήταν άλλιῶς...

Κι' έτσι, άνοίγοντας τή θύρα,
πού όδηγεῖ προς τά Παλιά,
νά σκορπίσουν δλα, γύρα,
σάν άνώφελα πουλιά,

Θά βαδίσω προς τό Πέρα,
δίχως τίποτα νά πῶ,
χωρισμένος, κάθε μέρα,
κι' άπό κάτι πού άγαπῶ,

καί πονώντας—ὡς την "Ωρα
την 'Υστάτη, πού θενά
σμίξουμε, για πάντα τώρα,
μέσ' στό Μέγα Πουθενά...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Σ Τ Ο Ν Η Λ Ι Ο Λ Α Μ Π Η Ε Ι ...

Στόν ήλιο λάμπει ή αγάπη μου,
τρέμει με τόν αγέρα
άπάνω στά παράταιρα
τά σπίτια, κατά πέρα.

Οί άπομεσημεριάτικες
καμπάνες τή χτι πᾶνε
πού έρχονται, κύματα, κι' ή μιά
πίσω άπ' τήν άλλη πᾶνε...

Στόν ήλιο λάμπει ή αγάπη μου
κι' άχνή, τρεμοντυμένη,
μέ τις καμπάνες τοῦ βορριᾶ
σι' άπέραντα παγαίνει.

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Β Ρ Α Δ Υ Ν Ο

Τό κυπαρίσσι άπλᾶ έκινήθη
σάν κάποια θλίψη νά γλυκάνει,
έτσι τό βράδι αυτό μου έφάνη
σάν κάπου ν' άπολησμονήθη.

Τόσο ή στιγμή συγκινημένη!
Κι' όλη δῶ σώπαινε ή φύση,
σάν τίποτα νά μη είχε ζήσει,
πόση ήσυχία ζωγραφισμένη!

Μά όταν στόν τρόμο, ποῦχε φέρει
βράδι βαθύ, τραγούδι άκούστη
ήταν σάν μιά ψυχή νά έλούστη
στόν πόνο ποῦζησε και ξερεί.

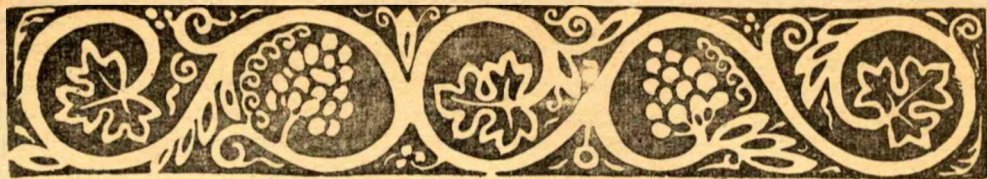
ΑΣΤΕΡΗΣ ΚΟΒΒΑΤΖΗΣ

Α Υ Γ Ο Υ Λ Α

Τής άδελφής μου Λιλίκας
Νά τη! και τήν προσμέναμε τή λιόσταλην αύγουλα
στη ράχη στο Βουνό
φορώντας καταπόρφυρο σά νειόβγαλτη βλαχοῦλα
μαντήλι στο λαιμό.

Τό θαμπερό λυχνάρι της της σβήνει άπ' τή χαρά
στο χέρι της τ' αγέρι
και ρόδινο τό κρήδεμνο με χιλια δυό φτερᾶ
στά γύρω άπλώνει μέρη.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΡΟΥΝΗΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΝΟΥΒΕΛΛΑ

Π Ο Ρ Ε Ι Α

ΣΤΟ ΧΡΗΣΤΟ ΛΕΒΑΝΤΑ

Ἐφυγα· δὲ βάστηξα πιά. Καί ποῦ νὰ πάω; Πήρα στὴν τύχη ἓνα δρόμο. Μ' ἔβγαλε στὰ χωράφια κι' ἀπὸ κεῖ γίνηκε μιὰ λουρίδα ἀπέραντη ποῦ χανότανε ἀπ' τὸ μάτι. Βάδιζα ὀλοένα. Βαρίδια μούδενε στὰ πόδια ἢ λασπερὴ γῆς. Ἦτανε ἀπὸ κείνες τὶς μέρες πούχουνε μονάχα χάραμα καὶ δεῖλι. Ἀπ' τὸ πρωὶ μέχρι το βράδι ἓνα φῶς, πυχτὸ κι' ὄγρὸ. Μοῦχλα σκεπάζει τὰ μάτια. Κι' ἔβρεχε ἀτέλειωτα μιὰν ἐπίμονη κανονικὴ βροχοῦλα. Ἠπάχνη μούσοφιγγε τὸ λαιμὸ, μούκλεινε τὰ ρουθούνια καὶ μοῦ πάταγε τὰ στήθεια. Ὁ ρυθμὸς μ' ἓνα σφυράκι μυτερὸ, μοῦ βάραγε τὰ μελίγγια. Δάγκωνα τὶς γροθιές, κοπάναγα τὸ στήθος κι' ἀρχήναγα τὸ τρέξιμο μὲ κάτι οὐρλιαχτὰ σὰ ζωὸ λαβωμένο. Ἔτρεχα· νόμιζα πῶς τὸ ποῦσι ἦτανε μονάχα στὴ ζώνη ποῦ βρισκόμουνα καὶ γύρευα νάβγω. Σακατεμένος ἀπ' τ' ἀγκομαχητὸ σταμάταγα. Ὁ βῆχας μούφερνε γλύκα στὸ στόμα κι' ἔφτυνα τὴν κόκκινη ζωὴ στὸ βοῦρκο. Πῶς σὲ χαράμισα ἀκριβοῦλα μου.

Κι' ἀρχίναγε τ' ἄλλο βάσανο. Τὰ πόδια μου στὴν ἀρχὴ μ' ἀκούγανε καλὰ. Ὑστερα φωνάζανε σουβλερὰ παράπονα. Τρέμανε τὰ φουκαριάρικα. Λιγωνόμουνα ἀπ' τὸν πόνο καὶ λαχτάρναγε τὸ ψυχικὸ μου νὰ ξαπλωθῶ κι' ἔπεφτα μπρούμυτα στὴ λάσπη. Μετὰ δὲ ντὰ καταλάβαινα καθόλου. Κουιόντουσαν μονάχα τους. Γιὰ νὰ κάνω στροφή ἔπρεπε νὰ σκουντουφλήσω στὸ ἐμπόδιο. Εἶχε κοπεῖ στὰ δυὸ τὸ κορμὶ μου. Ἐνα ἀπ' τὰ μεριά κι' ἀπάνω, κι' ἓνα τὰ πόδια. Τὸ κάτω μέρος ξένο. Ἔτσι τ' ἀπάνω

ἦτανε σὰ νὰ κύλαγε στὸν ἀγέρα μονάχο του, λίγες σπιθαμὲς πάνω ἀπ' τὴ γῆς. Μουρχόντουσαν στὸ μυαλὸ κάτι εἰκόνες ἀγγέλων ποῦνε στοὺς τοίχους τῶν ἐκκλησιῶν. Προχωρᾶνε στὸν ἀγέρα, χωμένοι μέχρι τὴ λεκάνη στὴ νεφέλη.

Ὅταν σταμάταγα ὅμως, μ' ἄρπαζε ὁ ὀχτρός μου τὰ πόδια ἀπὸ κάτω, καὶ μοῦ τὰ στριφογύριζε. Ξεκολλάγανε τὰ κόκκαλα ἀπ' τὸ κρέας καὶ φέρνανε βόλτες. Τάπ, τάπ, ἔσταζε χάμω τὸ μεδούλι κι' ὁ πόνος μ' ἔσβυνε. Πεταγόμουνα καὶ δόστου δρόμο. Νάμε σὲ λίγο ἄγγελος πάλι. Δὲ σταμάταγα πιά καθόλου. Μήπως εἶχα τέρμα;

Ἦτανε νύχτα ὅταν ἔφτασα στὴν πόλη. Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήση. Σωστὰ κανάλια οἱ ἄσφαρτοι ἀντιφεγγίζανε τὰ φωταράκια σὲ στραβὲς γραμμὲς καὶ μοῦ λαγγεῦνε τὰ μάτια. Σκιὲς οἱ ἄθροποι κυλάγανε γύρωθὲ μου σὰ νάχανε ροδίτσες.

Βάδιζα. Τώρα εἶχα μείνει μονάχα κεφάλι. Ἰήγαινα σὰ ντὰ μπαλόνια μὲ τὸ γκάτζι ποῦχουνε τὰ παιδάκια. Πούπουλο ἀλαφρὴς.

Μοκρὰ εἶδα κάτι φωτάκια γαλαζωπά. Εἶχανε μιὰ γλύκα! Ἄχ! νὰ ἐκεῖ θὰ πάω, ἐκεῖ βαδίζω τόσο γκαιρὸ· νὰ μωρὲ τὸ τέρμα. Δρόμο κατὰ κεῖ τὸ μπαλόني. Καὶ σκεφτόμουνα. Τί σκεφτόμουνα λέτε; Τὸ καντήλι. Στὸ πατρικὸ μου, στὸ νησί, μπροστὰ σ' ἓνα μεγάλο εἰκονοστάσι, ἦτανε κρεμασμένο ἓνα ὀλοστρόγγυλο γαλαζοπράσινο καντήλι ποῦκαιγε μερόνυχτα. Δὲν ξαίρω πῶς, τῶνιωθα μικρὸς σὰν κάτι ζωντανὸ. Ὅταν μὲ

μαλώνανε οι άλλοι έτρεχα στη μάνα μου. "Όταν όμως με μάλωνε εκείνη; Στο καντήλι. Καθόμουνα κατάχαμα στη γωνιά της μεγάλης κάμρας και τ'όβλεπα σά μάτι νά με κυττάζει από ψηλά. Είχ' ένα γλυκό χρώμα! Και τοῦ μίλαγα με τή σκέψη και μ' άκουγε και μ' άπάνταγε. Είχε ή φλόγα του παλμό κι' έβγαζε άχό κάπου—κάπου. Μοῦδινε πάντοτε τήν άπάντηση που ποθοῦσα κι' είμαστε πάντοτε φίλοι.

Είχα γίνει μικρός στο νησί και τοῦ παραπονιόμουνα όσο τ'όβλεπα νά με κυττάζει τρεμουλιαστά. «Βρέ τι

έκανα, τί χρωστάω, ποῦγεια έτσι;» Ξαφνικά τὸ βλέπω νά θυμώνει. Θύμωσε για πρώτη φορά. Μεγάλωσε, άσπρισ' άπ' τήν όργή, «φταίς» μου λέει κι' έρχεται ροχάζοντας άπάνω μου «Μάνα μου!»! Μιά φοβερή σκουντιά με ξάπλωσε χάμω και μ' έκανε νά νιώσω δικό μου πάλι όλο μου τὸ κορμί, κι' άκούω, «ρέ χασίκλα, στραβώθηκες ρε για νά μάς βάλεις σέ..». "Άνοιξε ό άσφαρτος σά λυωμένο κερί και, μπλουπ, βυθίστηκα μέσα. Τι μαλακά, τί ώραία! "Υστερα δέν είμουν τίποτα.

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ

ΠΡΟΣΜΟΝΗ

Με τήν έλπίδα
και με τήν προσμονή μονάχα ζω.
(Γυμνώθηκε ή πραγματικότητα
και σπάραξαν
τά φτονερά της βέλη
τήν άδολη καρδιά που λυτρωμό
ποθει.)
Κι' άναπολω τίς τρυφερές άγάπες
που δυό καρδιές σαν μιá,
σε ροδαυγές πλανεύτρες, σμίγαν.
Δύναμη τότες και θάρρος, πλέρια
σκορπιέται έντός μου.
Δε μ' άγριεύει τὸ σκοτάδι
ξωπίσω της που σέρνει ή δύση.
Κι' υπέροχη ή έλπίδα ξεπετιέται
σά θά προβάλει άγάπης χαραυγή
που τὸ χρυσὸ της φῶς θε νά προδώσει
δυό στόματα που σφιχτοσμίγουν
και δυό καρδιές που θά σκιρτοῦν.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΑΗΣ

ΣΥΝΝΕΦΙΑ

Είναί μιá συννεφιά,
μιá θλιμμένη θολή συννεφιά.
Αγάπη και κούραση απέραντη
σταλάζ' η θλιμμένη θολή συννεφιά.
Μιά πικρότατη γνώση
πέφτει σε βρόχινες στάλες,
μιá γαλήνια, πικρότατη γνώση
σ' υγρές και μελάγχολες στάλες.
«Οι νικημένοι, λέει, θα μείνουν
νικημένοι για πάντα'
οι πόθοι-τους, μάταιοι πόθοι.»
Είναί μιá συννεφιά,
μιá θλιμμένη θολή συννεφιά.
Το πικρό-της ακούμε τραγούδι,
όμως δεν κλαίμε καθόλου.
Στην πικρή-μας γαλήνη ακουμπούμε,
τις φτωχές χίμαιρές-μας χαϊδεύουμε.
Αγάπη και κούραση απέραντη
σταλάζ' η θλιμμένη θολή συννεφιά.

ΦΑΙΔΡΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ

ΣΤΟ ΧΑΜΟ ΤΟΥ ΒΑΡΔΟΥ

Ζηλέψαμε τὸ μεγαλείο της ταφής,
τὴ στέψη άπ' τούς άνθρώπους και τὴ φύση
του μύστη που για πάντα είχε σβύσει.

Μά ή ταπεινή μας ή ψυχή τήν ώρα τούτη
δὲ μπόρεσε νά δει και νά ζηλέψει
τήν άλλη που ψηλά γινόταν στέψη.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ

Π Ρ Ο Σ Ξ Ε Υ Χ Η

Σὺ Θεέ τῆς ἀγάπης, ὦ γλυκὲ Ναζωραΐε
τὸν Σταυρὸ Σου τὸν βάσταξα στοὺς ἀδύναμους ὧμους,
τὸν ἀνέβηκα—πίστεψε—τὸν φριχτὸ γολγοθᾶ Σου
τὸ δρομάκι π’ ἀνέβαινε κι’ ὀδηγοῦσε σὲ κόσμους
ποὺ χαρὰ ὑπερκόσμια μὰ καὶ θλίψεις κερνοῦσαν....

....Καὶ στὰ λόγια Σου πίστεψα. Τοὺς χυμοὺς τῆς ζωῆς μου
θυμιατῆρι τοὺς ἔκανα στὸ Ναὸ τῆς ἀγάπης....
Μὰ τί λόγια ποὺ πλάνευαν!... Τὸ γλυκὸ Σου τὸ στόμα,
σὰν τραγούδι γλυκόσυρτο πῶς μιλοῦσε γι’ ἀγάπες
κι’ ἡ καρδιά Σου—ἀνθρώπινη—τὲ συμπόνιοια ποὺ κλειοῦσε
γιὰ ψυχές ποὺ στὴν κλίνη τους τὴν ἀγάπη κερνοῦσαν
γιὰ ψυχές ἡδονόπαθες ποὺ κυλιόνταν στὸ βοῦρκο
ποὺ ζητοῦσαν τὸν ἔρωτα, τῆς Ἀγάπης ζητιάνες....

....Καὶ στὰ λόγια Σου πίστεψα. Τοὺς χυμοὺς τῆς ζωῆς μου
θυμιατῆρι τοὺς ἔκανα στὸ Ναὸ τῆς Ἀγάπης....

....Μὰ δὲν ἔμεινε τίποτα νὰ μπορῶ νὰ προσφέρω
στὸν ὑπέρλαμπρο θρόνο Σου. Καὶ σκυφτὸς στὴ μορφὴ Σου
μὲ τὰ μάτια δακρύβρεχτα περιμένω ν’ ἀκούσω
κάποιος ἄφεσης κήρυγμα τῶν ἀνθρώπων πόνων....

Σὺ τὸν ὄχλο σταμάτησες ποὺ τὸ σιῖγμα πετοῦσαν
στὶς καρδιές π’ ἀκολούθησαν κάποια ῥήματα Θεῖα
κάποια λόγια π’ ἀκούστηκαν ἀπ’ τὸ Θεῖο Σου στόμα.
Στὸ μαρτύριο τοῦ πόνου Σου καὶ στὸν Ἅγιο Σταυρὸ Σου
τοὺς ἐχθροὺς σου συγχώρεσες, ὦ Θεέ τῆς Ἀγάπης,
τοὺς κακοὺς ποὺ δὲν ἔννοιωσες τῆς ἀγάπης τὰ μῦρα
ποὺ σοῦ φόρεσαν στέφανο, ποὺ σὲ πότισαν ξύδι ...
....Καὶ σὲ μένα τὴ σκέπη Σου μὴν ἀρνιέσαι Παββί μου...

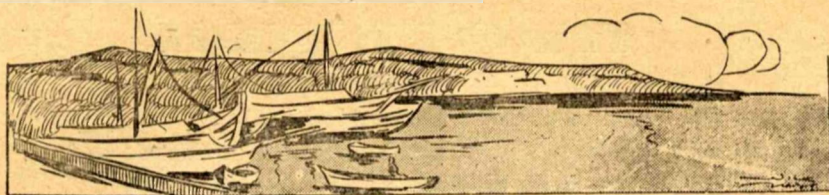
Τῆς συγγνώμης τὰ λόγια Σου ταπεινὰ τὰ προσμένω.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΣΥΡΘΗΚΕΣ ΕΡΗΜΗ ΚΑΡΔΙΑ...

Σύρθηκες, ἔρημη καρδιά, στὸ ῥημικὸ ακρογιαλί,
τὰ κύματα νὰ πάρουνε τὸν πόνου-σου στα μάρκρη..
Μα ὁ γήλιος καθὼς ἐγερνε σα ρόδο στ’ ἀνθογιαλί,
μιά νοσταλγία ξανάφερε στα μάτια-σου τὸ δάκρυ..

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ

· ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Α Π Ο Δ Η Μ Ι Ε Σ

Καλοκαιριάτικο δειλινό σέ μιάν ακρογιαλιά τῆς Καστέλλας. Πέντ' ἔξη νέοι, πιότερο παιδιά παρά ἄντρες, πέρνον τὸν ἀέρα τους. Περπατᾶν ἄργά πάνω στό βιτσαλόστρωτο ἀκρογιαλιά, ἀφίνοντας τ' ἀπαλό ἀεράκι ποῦ ῥχεται ἀπό πέρα, ἀπό τόπους ἀπόμακρους νά τοὺς χαϊδέψει τίς αἰσθήσεις καί τ' ἀραιό χνουδι πού μόλις φυτρώνει στ' ἀσητῖδωτα πρόσωπά τους. Ρουφᾶνε ἠδονικά τίς μυρουδιές του, νιώθουν ἔντονα τὴν ἀλμυρὴ πιπεράτη γεύση του πού τοὺς φέρνει ἀκαθόριστες ἐπιθυμίες, μιὰ μεθυστικὴ πρόσκληση γιὰ κάποιο ταξιῖδι, γιὰ κάποια τρελλὴ περιπέτεια, γιὰ τὴ φυγὴ.

Τ' ἀπαλά, παραδείσια χρώματα τοῦ δειλινοῦ, πού χρωματίζουνε τὴ θάλασσα, τίς φαντασίες καί τὰ ὄνειρα τῶν νοσταλγῶν τῆς, συνθέτουν εὐκολα τὴν ἀτμόσφαιρα πού θὰ γενήσῃ κάποια συζήτηση, ἀνάμεσα σέ μιὰ συντροφιά ἀπὸ νέες ψυχές.

—Γιατί ἄραγε ἐμεῖς, ἡ νεολαία τῆς Μεσογείου ν' ἀνακατεύουμε τόσο πολὺ τὴ θάλασσα στὰ ὄνειρά μας; ἄρχισε κάποιος, ταράζοντας τοὺς στοχασμοὺς τῶν ἄλλων. Ποιὸ νᾶναι αὐτό, τὸ ἀκαθόριστο συναίσθημα πού ἀνάβει τὸν πόθο γιὰ τὸ ταξιῖδι στὴ ράχη τῆς; Πάνω στὴν ὕγρη, γαλάζιαν ἐπιφάνεια πού πότε στέκεται γαλήνια, κι' ἄλλοτε ἀναταράζεται ἀπὸ σπασμοὺς ἑξαλλοῦ θυμοῦ;

Οἱ ἄλλοι, βάλθηκαν νά ξεχωρίσουν τὴν πραγματικὴν αἰτία πού θ' ἀργοσάλευε κάπου βαθειὰ μέσα τους, κοιτώντας ἀφηρημένα τοὺς ἀταλοὺς ἀφροὺς τῶν ἄχρωμων νερῶν τῆς ἀκρογιαλιάς.

—Εἶναι ἡ ἀγάπη πού τῆς ἔχουμε, ἀπάντησε κάποιος. Ἡ ἀγάπη ποῦναι ἀποτελεσματὸς προσιώνιας γνωριμίας μαζί τῆς. Τὴν ἀγαπᾶμε καί τὴν ἐξέρουμε, ὅπως τὴν ἔξοαν· καί τὴν ἀγαπούσαν οἱ πρῶτοι Ἀργοναῦτες, οἱ πρῶτοι κυνηγοὶ κάποιας χίμαιρας, κάποιας ἰδέας, πού τὸ ἀδιάκοπο κυνηγητὸ τῆς στοὺς αἰῶνες πού πέρασαν, ἔχει δημιουργήσει μιὰ παράδοση καί μιὰν ἀνησυχία στοὺς ἀνθρώπους τῶν νησιῶν καί τῆς παραλλίας: Τὴν ἀνησυχία τῆς ἀναζήτησης.

—Εἶναι τὸ περιβάλλον, τὸ θαλασσινὸ περιβάλλον τοῦ τόπου μας, συμπλήρωσ' ἓνας ἄλλος. Πῶς ν' ἀντισταθεῖς στο κάλεσμά τῆς, ὅταν διὰρκῶς νιώθεις τὴ μυρουδιά τῆς, ὅταν αἰστάνεσαι τὸ ἰώδιο ἀπὸ τὰ φύκια πού ἀναδεδύονται στοὺς πυθμῆνες τῆς νά σοὺ γεμίζει τὰ πλεμόνια καί νά σέ κάνει σιγά-σιγά νά μὴ μπορεῖς νά ζήσεις σ' ἄλλον ἀγέρα; Σοὺ κάνει καί τὸ αἶμα ἀλμυρὸ, σέ γεμίζει ὡς τὴν πιὸ ἀπόκουφη φλέβασου μὲ τοὺς ξαφνικοὺς θυμοὺς καί τὴ φωτεινὴ τῆς γαλήνη.

—Τ' εἶν' αὐτὰ πού κάθεσαι καί λές! διέκοψε ὁ «πεζός» τῆς παρέας. Τίποτ' ἄλλο δέν εἶναι, ἀπ' τὴ συντήρηση. Αὐτὴ ἡ σκληρὴ ἀνάγκη τῆς ζωῆς μᾶς σπορῶχει στὴ θάλασσα. Τὸ παχὺ χωράφι καί τοὺς ἀπέραντους σιτοβολῶνες τῶν ἄλλων τόπων, σέ μᾶς τ' ἀντικαταστά ἡ θάλασσα. Γι' αὐτὸ καί τὴ δουλεύουμε. Τ' ἄλλα ὅλα εἶναι φιλολογία, καθὼς ἔλεγε ὁ Βερλαῖν, κι' ὅπως λέν' ὄλοι οἱ Ρωμαῖοὶ ἅμα θέλουν νά δώσουνε μεγαλύτερη ἀξία στὰ λόγια τους, παραμερίζοντας εὐκόλα μ' αὐτὸ τὸν τρόπο

τῆ γνώμη τῶν ἄλλων.

Ἔγινε ἡσυχία γιὰ λίγα λεπτά..

—Κι' ὅμως ὁ λόγος εἶναι ἄλλος· συνέχισε τὴ συζήτηση ἕνας πού ὡς τώρα κοίταζε χωρὶς μιλιὰ, πέρα στὸ ροδογάλαζον ὀρίζοντα, κάποιον καράβι πού μάκραινενε καπνίζοντας. Ἐκτὸς ἀπ' τὴ συντήρηση ὑπάρχει κι' ἕνας ἄλλος λόγος. Στους ἔφηβους, πού τὸν περισσότερο καιρὸ ὄνειρεύονται κάτω ἀπὸ γαλάζιους οὐρανοὺς, π' ἀκόμα δὲν ἀντίκρυσαν τὴ ζωὴ στὴν πραγματικὴ τῆς εἰκόνα, ἴσως νᾶναι ὁ κυριώτερος. Ὁ λόγος πού κοιτᾶμε μὲ πόθο τὴ θάλασσα, ἡ ἀδιόρατη αἰτία ποῦναι κρυμμένη βαθειὰ μέσα μας καὶ πού μᾶς σπρώχνει ν' ἀνεβοῦμε τὴ σκάλα κάποιου βαποριοῦ πού φεύγει, εἶν' ἄλλη. Εἶναι ἡ ἡδονὴ τοῦ «πάε-ἔλα», τὸ χάσιμον κοί τὸ ξανάβρεμα ἐνὸς κόσμου ποῦχομε συνηθίσει, κι' ἔχομε χορτάσει.

Εἶν' ἡ αἵσθησις μέσα στὴ μοναξιά τῆς θάλασσας καὶ τούρανοῦ, κάποιαν ζεστῆς γωνιάς, πού προσμένει τὸν ἐρχομὸ μας, εἶν' ἡ εὐχάριστη ἔκπληξις τῶν φίλων, τὸ χτυποκάρδι τῆς ἀγαπημένης, κι' οἱ στοργικὲς φροντίδες τῆς γριᾶς μάνας, στὸ γυρισμὸ. Πηγαίνετε—πρόστεσε—νὰ δῆτε τοὺς νέους θερμαστῆς, τοὺς ναύτες ἢ τοὺς δόκιμους καπετάνιους πού φεύγουν γιὰ τὸ πρῶτον τους μακρυνὸ ταξειδί. Ἄμέσως, μὲ τίς πρῶτες κουβέντες πού θὰ κάνετε μαζί τους, θὰ τοὺς νιώσετε δικούς σας. Θὰ αἰστανθῆτε κάτι νὰ σᾶς δένει μ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ, πού φεύγουνε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ

ξαναγυρίσουν. Πού ξενιτεύονται γιὰ νὰ χαροῦν ὕστερ' ἀπὸ χρόνια τὴ νοσταλγία καὶ τὴν ἀνυπόμονη προσμονὴ τοῦ μεγάλου νόστου..

Θὰ γυρίσουν πίσω στὴν πατρίδα, καὶ θὰ μεθύσουν ἀπ' τὴν ἀγάπη πού πλημμυρίζει τὸν πρωτόφερτο. Θὰ θυμηθοῦνε μὲ ἡδονὴ ὅλη τὴν περασμένη ζωὴ, διαβαίνοντας ἕνα ξεχασμένο σοκκάκι, κάτω ἀπὸ κάποιον μπαλκόνι στολισμένο μὲ λίγες πρόσχαρες γλάστρες, πού ἔστεκε ἡ παιδοῦλα ποῦχαν πρωταγαπήσει. Κι' ἅμα χορτάσουν ἀπὸ τίς ἀναμνήσεις, ἀπ' τὰ φιλιὰ στοργικῶν γεροντικῶν χειλιῶν, καὶ τὰ δειλὰ ἀγκαλιὰσματα μιᾶς παλιᾶς ἀγαπημένης, ὅταν δοῦν πῶς πέρνουν τὴ θέσι τους στὸ ἀνιαρὸ κανονικὸ στριφογύρισμα τῆς ζωῆς, θὰ ξαναφύγουν. Ναί, θὰ ξαναφύγουν!.

Κανείς δὲν ἀπάντησε. Καμμιά ἀντίρρηση δὲν ἀκούστηκε. Ὅχι πῶς δὲ βρισκόταν. Ἀλλοίμονο, τί νέοι θὰ ἦσαν σὰ δὲν ἐνιωθᾶν τὸ αἶσθημα τῆς ἀντίδρασης. Πάντοτε ὑπάρχουν πολὺς ἀντιρῆσεις στίς κουβέντες τῶν νέων. Στερεύουν ὅμως, ἅμα λίγα νοσταλγικὰ λόγια τοὺς φέρουν σ' ἄλλους κόσμους, μὲ τὴν ἴδιαν εὐκολία ποῦφερναν τὴν Πυθία οἱ ἀτμοὶ κι' οἱ δάφνες τοῦ μαντείου στὰ ραντεβοῦ τῆς μὲ τοὺς ἀπόκρυφους κυρίαρχους τοῦ κόσμου. Ὅταν μάλιστα αὐτὴ τὴν ἔκστασι τὴν ἔχει φέρεται τὸ εὐχάριστο ἀναμάσημα κάποιαν κοντινῆς ἀνάμνησις.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ

Σ Τ Ο Χ Α Σ Μ Ο Ι

Ὁ ἀργαλειὸς τῶν ὀμιχλῶν θαμπὸ σάβανο πλέκει
τῆς γῆς, πού τὸ κοντάρι του γαῦρο ἀστροπελέκι
τῆς κάρφωσε μ' ὀργή.

Στενάζ' ἡ γῆ κι' ὁ στεναγμὸς σύννεφο τὴν τυλίγει
πού ρίχνει δάκρυ τὴ βροχῆ. Θλίψη τ' ἀγέρι πνίγει
ξεσπώντας σ' οἰμωγή.

ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΚΑΙΡΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

(Συνέχεια και τέλος)

Έδειχνε απ' αρχής μιά καθαρή προτίμηση σε μένα κι' αληθινά ούτε γύριζε να κοιτάξει το Νότη, λες και την πείραζαν τα λόγια-του κι' η φωνή-του, μ' όλο που εκείνος μαγεμένος απ' την παρουσία-της το ζητούσε μ' επιμονή. Ένωσα πως τον είχε κυριέψει το συνειθισμένο-του παράφορο πάθος, τόσο που δε με λογάριαζε. Άλλες φορές αφτό ούτε μ' ένοιαζε καν. Μα σήμερα η επιμονή-του μούδινε στα νέβρα. Η συμπάθεια που μούδειχνε εκείνη κέντριζε τον αντρίκιο μου εγωισμό, κι' ήθελα πολύ, για πρώτη φορά, νάλειπε από τη μέση εκείνος, να νεμόμουν ολομόναχος τη συντροφιά-της. Και τον πρόσεχα με κακία. Και χάρη-κα που σε μιά στιγμή τραβήχτηκ' εκείνη κάπως απότομα με μιά έκφραση παράξενου τρόμου, από κοντά-του, καθώς έγυρε ερωτικά προς το μέρος-της θα το πρόσεξε κι' αφτός γιατί σηκώθηκε επάνω κι' έκοβε βόλτες βουβές, με τα χέρια χωμένα στις τσέπες, το μάτι στητό στις στενές πιασμένες σανίδες της κουβέρτας. Όμως δεν τον πονούσα σαν άλλοτε τον καλό μου φίλο. Κάτι μας χάριζε τώρα πολύ.

—Πάμε κάτω. Νυστάζω! είπε σε λίγο το κορίτσι παρακαλεστά και σηκώθηκε. Ο Νότης μας κοίταγε.

—Εσύ θα μείνεις; τόλμησα να ρωτήσω κι' εφχήθηκα μέσα-μου νάλεγε ναι! Σήκωσε τους ώμους.

—Θα περιμένω. Σίγουρα πέρα ο κάβος θα βγάλει πνοή, θα φρεσκάρει. Άντε να πλαγιάστε, δεσποινίς. Μ' αρέσει να δω μιά γερή τρικυμία απ΄ψε κι' αφτό βέβαια θα σας ζαλίσει εσάς!

Μιλούσε και τα μάτια-του άστράφταν πυρετό.

—Πάμε, ο φίλος σου είναι κακός!

Στη σάλα είταν ερημιά. Μόνο ο καμαρώτος κοιμόταν στη γωνιά. Ξάπλωσε στον καναπέ και μούδειξε τη θέση πλάι-της.

—Θέλεις να μείνεις λίγο; Φοβάμαι.

—Την τρικυμία του Νότη μήπως;

—Μη γελάς, μη γελάς! Είναι σκληρός αφτός, τέρας!..

—Τον αδικείς. Είναι από!..

—Όχι, όχι! Ξέρω τι λέω. Του πέρνεις κι' εσύ το μέρος. Πήγαινε τότε να τον βρεις. Πήγαινε λοιπόν! Φύγετε όλοι! Νομίζεις φοβάμαι; Όχι, μα όχι! Είχε μιά έκφραση πίκρας καθώς μιλούσε με κομένη φωνή, γεμάτη αλόκοτη έξαψη. Ύστερα γύρισε το πρόσωπο προς το στανίδωμα κι' έμεινε βουβή. Στάθηκα άβουλος, μετέωρος, ώσπου μη ξέροντας κι' εγώ γιατί, μανιασμένος ανέβηκα πάλι στο κατάστρωμα.

Έως μπήκε τόσο γοργά στη ζωή-μας αφτή η παράξενη νέα γυναίκα που προκαλούσε τον έρωτα; Η πηχτή νύχτα με παιδεβε, μου γελούσε κατάμουτρα, μου τάραζε τα νέβρα. Σα νάχα πόνους στο κορμί, ένιωθα. Σα να σάλεβαν μέσα-μου δαιμόνια. Την ποθούσα και χίλιοι διαβόλοι μου τριβέλιζαν το κρανίο.

Με τέτοια ψυχική ένταση, βρήκα το φίλο-μου να κόβει ακόμα βόλτες. Στάθηκα και τον έβλεπα μουδιασμένος, σαν ένοχος.

—Λαμπόν! μου φώναξε.

Τα μάβρα νερά ταράχτηκαν απ' τη σκληράδα της φωνής-του, φούσκωσαν σε μύριες απειλές. Αγέρας δρο-

σερός, προσίμικ ύπουλο χάιδεβε τα ξάρτια.

— Λοιπόν, τελειώσατε κι' όλας; Και το μάτι-του είταν άγριο, πονηρό.

— Πως μιλάς! πως μιλάς! Γιατί την πείραξες πριν; Δώσαμε το λόγο-μας πως..

— Χα! αφτό.. Ναι τον κρατάς ψηλά το λόγο-σου. Χα! Φοβάται την τρικυμία!

Είναι μιά . κι' εσύ-υ!

— Πάψε, δεν ξέρεις τι λες!

— Κάνε μου τη χάρη, άσε-με! Τράβα να της πουλήσεις έρωτα Να...

— Πως τολμάς; φώναξα. Πως τολμάς; Και του άρπαξα την άκρη του ρούχου.

Χύμηξε πάνω-μου με λύσα. Σμίξαμε σαν εχτροί τα κορμιά, τα χέρια χτυπούσαν με δύναμη, χωρίς οίχτο, τρελά. Αλόγιστα κυλιστήκαμε καταγής.

— Άναντρε! γκρίνιαξε χτυπώντας εκείνος. Άναντρε! σου αξίζει...

Τα σκοινιά σφύριξαν θυμωμένα. Σα σήμα κιντύνου ήχησε η οργή-τους. Το μικρό σκάφος βουτούσε με την πλώρη στο κύμα, άφριζε, αγκομαχούσε. Φωνές ήρθαν απ' τη γέφυρα.

— Όρτσαα! Κόβε δεξιά, όλο δεξιά!

Τον άφισα και τινάχτηκα ορθός. Κι' αφτός γελούσε άγρια, με σαρκασμό.

— Χα! χα! η τρικυμία! ήρθε άτιμε, ήρθε!

Στυλώθηκε στο παραπέτο και χόρταινε τον άνεμο, που τον ράντιζε άρμηκι' αφρούς. Τέντωσε το χέρι απειλητικά και μου φώναζε. Κάτι μου φώναζε μανιασμένα, μα τα λόγια-του έφυγαν, πέταξαν κουρέλια στο πέλαγο. Αριστερά ανέβαινε από τα γκρίζα νερά όγκος θεοσκοτεινός το τραχύ ακρωτήρι.

— Δεξιά, όλο δεξιά!

Κατέβηκα με το μυαλό σκοτισμένο και τη βρήκα να στέκει ορθή, με τα χέρια σφιγμένα στην πράσινη τσόχα του τραπεζιού, θεόχλωμη, τα μάτια στυλωμένα μπροστά, τα δόντια-της να χτυπάνε. Καθώς την άγγισα, σκίρτησε και σφίχτηκε ξαφνικά πά-

νω-μου, ξεσπώντας σε κλάμα σπαραχτικό, με λυγμούς που της τράνταζαν το κορμί.

— Μανούλα! ψέλιζαν τα χείλια-της κι' η φωνή-της ήτανε τρομαγμένη, αλόκοτη.

Ο αέρας άνοιξε με δύναμη το φινιστρίνι και μπήκε φουριόζος, παγερός. Τρόμαξε και μ' έσπροξε με φόρα. Αλαφιασμένη ξέφυγε από τα χέρια-μου κι' έτρεξε έξω. Την ακολούθησαν τρελός. Ηθάλασα έπαιζε μαζίμας Παραπατούσα ανάμεσα στις σκόρπιες καδένες και τα σκοινιά. Ρέκαζε το κύμα πέρα στους βράχους, αντηχώντας στον πόντο. Ρόγχος ανέβαινε απ' τις καμπίνες, ανθρώπων θρήνος. Είδα σε μιά στιγμή το φίλο-μου εκμηδενισμένο, διπλωμένο παράξενα πλάι στις κασόνες. Και το κορίτσι που δρασκελίζε τα σκοινιά κι' έτρεχε δαιμονισμένη κατά την πρύμη. Το φόρεμα-της κολούσε μουσκίδι στο σώμα-της, τα μαλιά-της ανέμιζαν αφανισμένα. Έσκυψε πάνω από τα νερά που αφρίζαν και μονομιάς, σαν αστραπή να φώτισε μέσα-μου, ένιωσα το σκοπό-της.

Έκλεισα με δέος τα μάτια.

— Έπερε, είπα, έπεσε!

Φωνές σμιγμένες με το ουρλιαχτό των κυμάτων με συνεφέραν. Εκείνη είταν ακόμη εκεί κάτω. Τρεις άντρες πάλεβαν μαζί-της, ενώ τραβιόταν μες από τα χέρια-τους, τρελαμένη, σκισμένη, μισόγυμνη. Κι' ο καπετάνιος βλαστήμαγε.

— Βαστάτε μωρέ, βαστάτε! Είναι τρελή, τρελή, που να πάρει ο δαίμονας!

Το καράβι πλυμένο ολονυχτίς, άχνιζε στις ζεστές αχτίνες του πρωινού ήλιου. Όλη νύχτα είμουν τρυπωμένος δίπλα στον τιμονιέρη κι' έτρεμα. Ένιωθα ένα κρύο μέσα-μου, να μου παγώνει τα σπλάχνα. Τώρα βγήκα στο φως και ρουφούσα τη γλυκειά θαλπωρή της ήρεμης μέρας με ηδονή. Η θάλασσα κοιμόταν ξεθεωμένη από το νυχτερινό όργιο-της, μιά πνοή χαμηλή μόλις ανάδεβε τη γαλανήν ηρεμία. Το δυνατό φως

πλημύριζε έντονα χρώματα τον ορίζοντα, καταπράσινες στεριές κολυμπούσαν κοντά-μας.

Λυτρωμένος απ' της νύχτας την κόλαση αναπολούσα ψυχρά τα όσα συνέβηκαν. Όμως μέναν όλα ανεξήγητα στο νου μου και σκεφτόμουν πολύ. Ο καπτάν Λούκας ήρθε κοντά μου και μούκοψε το πλήθος των συλλογισμών. Είχε ο αγαθός άνθρωπος το πρόσωπο κουρασμένο απ' τη φροντίδα.

—Διπλή φουρτούνα η χτεσινή, μωρέ παιδί! είπε και στέναξε. Το κακόμοιρο το κορίτσι! Όταν μου τόλεγαν ούτε το πίστεβα.

Κι' άρχισε μίαν ιστορία σα μυθιστόρημα «περιπετειώδες και πλοκής συναρπαστικής».

Είτανε κόρη ενός εξαδέρφου-του, που νέος ξενιτέφτηκε στην Αφρική, στο Καιηπτάουν. Εκεί πήρε γυναίκα μιά ξένη, μιά γαλλίδα από καλή, καθώς λέγαν, οικογένεια. Κάτι σαν πρόξενος είτανε ο πατέρας-της. Παιδιά άλλα από τούτη, τη Λουίζα, δεν απόχτησαν...

Μηχανικά, καθώς ο καπετάνιος έκοψε λίγο τη διήγηση, ν' ανάψει την πίπα-του γύρισα κι' είδα πίσω-μας το Νότι με τα χέρια μπλεγμένα σε στάση ανυπόμονης προσμονής, να μας ακούει. Η όψη-του είτανε κίτρινη και στυφή. Απόφυγε το βλέμμα μου με φροντισμένη επιμέλεια κι' ο καπετάνιος συνέχισε:

Ύστερα ο ξάδερφος αφτός πόθησε την πατρίδα και καθώς είχε κάμει μιά καλή περιουσία, κάμποσες λίρες καθαρό χρυσάφι, αποφάσισε να ταξιδέψει ίσαμε δω, πριν δυό χρόνια. Ακολούθησαν με βαπόρι τη γραμή του Ατλαντικού, μα στο δρόμο τους βρήκε καιρός άγριος, φουρτούνα. Ετούτη η Λουίζα τότε το πολύ να πατούσε τα δεκάξη. Μαζί με τη μάνα-της—μιάν ασυμάζεφτη τρελή που της άρεσε όλο τον καιρό του ταξιδιού να κάθεται ξαπόστα στο κατάστρωμα, να περνάει τις ώρες-της κι' έλεγε πως τη μάγεβαν οι περιπέτειες κι' οι τρικυμισμένοι ωκεανοί—βρέθηκαν και

την ώρα της μεγάλης φουρτούνας πάλι εκεί αψηφώντας τον κίντυνο. Τον πατέρα τον πείραζε η θάλασσα και τυρανιόταν ανίκανος στην καμπίνα. Που λες, το καράβι κιντύνεψε άσκημα μα είτανε γερό ποστάλι της γραμής, μαθημένο σε κείνα τα νερά και τα κατάφεραν χωρίς αβαρίες. Το μόνο που δεν κατάφεραν είτανε να γλυτώσουνε την τρελογαλλίδα, τη μάνα της Λουίζας, που στην ώρα του χαλασμού την πήρε το κύμα και χάθηκε. Κανένας δεν είτανε μπροστά στη συφορά, παρά μονάχα η μικρή.

Έ, το πιστέβετε; Ο πατέρας-της λέει πως από κείνη την κακιάν ώρα πειράχτηκαν τα μυαλά της κοπέλας. Καθώς βρέθηκε μες στο χαλασμό, μες στον κρύον αγέρα, μοναχούλα, μουσκεμένη, με τη μάνα κλεμένη απ' το κύμα τ' αρπαχτικό, τρόμαξε πολύ, δεν άντεξε κι' έχασε τα λογικά. Έτσι θα τρομάζει σε κάθε ανάλογη περιπτωση, είπαν οι γιατροί που την είδαν, γιατί είχε μήνες ολάκερους σα χαμένη. Ύστερα όμως της πέρασε τόσο, που κανένας δεν πίστεβε πως μπορεί να ξαναπάθει κακό, εχτός απ' τον πατέρα-της. Αφτός μ' εμπόδισε πολύ να την πάρω κοντά-μου, αλλά γω γυρέβοντας ν' αποδείξω το λάθος-του, την πήρα εδώ στο βαπόρι, πάει καιρός πολός, μήνες τώρα. Κι' ούτε φάνηκε ποτέ ν' αναθυμάται τη συφορά-της. Σα να συνείθισε τη θάλασσα. Νάτα όμως τα χτεσινά! Και λέω, μην είναι τίποτις άλλο που την τάραξε.

Μη φταίει η ηλικία, μην αγαπάει κανένα τ' αρφανό, μωρέ παιδί,

—Ποιός τα ξέρει αφτά, καπτάν Λούκα, ποιός τα ξέρει!

Τράβηξα πέρα πεσμένος σε συλλογή. Ο Νότης ήρθε σιγανά πλάι κι' ακούμπησε το χέρι στον ώμο-μου.

—Σε πόσην ώρα φτάνουμε;

—Σε μιά το πολύ! αποκρίθηκα και τον κοίταξα. Το νεανικό-του πρόσωπο ξανάχε βρει την πρωτινή, την αγαπημένη-του έκφραση. Όμως σα να ξεχώρισα, για πρώτη φορά, το στυγνό αυλάκι μιάς ρυτίδας στο λείο-του μέτωπο.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΓΡΑΙΚΟΣ

DE PROFUNDIS..

Ω! νύχτα, πως λαχτάρησα, μαζί-σου στ' ακρογιάλι,
στο μάλο να βρεθώ,
τη λυγισμένη-μου καρδιά να φέρω μπρός-σου πάλι
γλυκά να συντριφτώ..

Στου απείρου να ονειρομεθώ το γαλανό τραγούδι
στην αστροσυγνεφιά,
νάχω στη σκέψη την πικρή ένα χλωμό αγγελούδι
μονάχη συντροφιά..

Του κάμπου ν' αφουγκράζομαι το σάλαγο κι'αντάμα
του πέλαου τη βοή,
κι' έτσι βουβά κι' αθέλητα να πάρει-με ένα κλάμα
σαν άνεμου πνοή.

.. Πέρα γαλήνη .. και θολά ν' ανάβουνε τ' αστέρια
να φέβγουνε πουλιά,
ν' αργοκυλάν τα κύματα, να ζώνουν-με σα χέρια
τ' αξέχαστα παλιά..

.. Να φέβγουν βάρκες ράθυμα γι' αλαργινά ακρογιάλια
τραβώντας στ' ανοιχτά,
και να με σέρνουν φτερωτά του ονείρου τα μαϊστράλια
μακρυά, ταξιδεφτά...

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

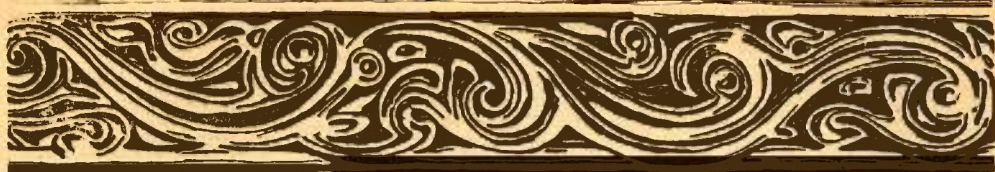
Ο χορός αρχίζει! Ελάτε! Μπήτε στη γραμμή
και τις μάσκες του χορού-μας θα μας τις μοιράσουν.
—Πάρε συ τη μία, πάρε συ την άλλη. Μη
να διαλέξεις ψάχνεις! Πάρε τούτη, τη δικιά σου.

Ο καθένας κάποια μάσκα πήρε στη στιγμή.
Ένας έγινε ζητιάνος· βασιληάς—στοχάσου!—
ήταν κάποιος διπλανός-του· άλλος ποιητή
μάσκα πήρε κι' άλλος ντύθη το μαβί του ράσου.

Άλλος μάσκα εφτυχισμένου πήρε· μερικοί
δυστυχίας μάσκαν· άγνοιας κάποιος, κι' άλλες άλλοι,
κι' άπονοι ντυθήκαν άλλοι, κι' άλλοι σπλαχνικοί.

Κάποιοι που πετούν τις μάσκες, χάνονται—οι νεκροί—
κι' εφτός νέοι αφτές τις μάσκες τις ζητάνε πάλι
που μοιράζει δίχως κρίση κι' έννοια η Ζωή...

ΑΡΗΣ ΒΕΝΕΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΦΕΥΓΕΙ

“Ένα μονάχο φανάρι σιγόκλαιγε δξω άπ’ τὸ σταθμὸ. Τὰ σπίτια στὸ βάθος εἶχανε χάσει τίς γραμμὲς τους καί, μεγάλα κομμάτια νύχτας βροχερῆς, σκεφτόντουσαν ἥσυχά ταστέρια, πού δὲν ἔπαιξαν στή στέγη τους ποτέ. Κάτι ἀλήτες σὲ μιὰ γωνιά, ὁ ἕνας στριμωγμένος κοντὰ στὸν ἄλλο, μασοῦσαν τὸ δηλητήριο τῶν σβυσμένων τσιγάρων τους. Δυὸ εὐκάλυπτα ξαφνιάστηκαν, ποιὸς ξέρει γιατί. Πέρασε μιὰ κυρία τυλιγμένη σὲ πλούσιες γούνες μὲ πεταχτὸ βῆμα, ἀνοιξιάτικο. Κάποια πόρτα ἐκεῖ κοντὰ ἔκλεισε θυμωμένα.

—Θάργηση νὰ ρθῆ; ρώτησε τὸ διπλανό του.

—“Οχι, σὲ δέκα λεφτὰ, εἶπαν, θᾶναι δῶ.

Διάβηκε ἀνάμεσά τους ἀθόρυβα μιὰ μικρούλα σιωπῆ. “Υστερα ξαναρώτησε.

—Θὰ ταξιδέψετε;

—Περιμένω τὴ γυναῖκα μου. “Έχει πολὺν καιρὸ φύγει. “Ηταν ἰδιότροπη κι’ ἔβλεπε πάντα ὄνειρα. Τὴν ἐνοχλοῦσαν, ἔλεγε συχνά, οἱ ψιλὲς βροχὲς καί τὸ κρῦο. Τράβηξε πρὸς τὰ Νότια μέρη γιὰ τὴν ἀνοιξη. Μὰ τὰ ταξίδια, τὰ λιμάνια, οἱ θόρυβοι κι’ οἱ καπνοὶ τὴν τσάκισαν. «Καί τώρα, μοῦγραψε, θὰ γυρίσω κουρελιασμένη κοντὰ σου».

—Τὴν τσακίσαν;

—Ναί, τὴν τσακίσαν.

“Απὸ μακριὰ ἔφτασε ἕνα ἰσχνὸ σφύριγμα, σὰ σιδερένια κλωστή. “Ο κόσμος κουνήθηκε στίς θέσεις του. Κάτι σιδηροδρομικοὶ ὑπάλληλοι περᾶσανε βιαστικοί. Σηκώθηκαν ἀμίλητοι οἱ ἀλήτες φτίσανε στὴ λάσπη, καί

βίδισαν μὲ γυμνά πόδια πρὸ στὸ σταθμὸ.

—“Έρχεται;

—“Έτσι φαίνεται.

—Πρέπει νὰ βγάλω εἰσιτήριο.

—Θὰ φύγετε;

Κούνησε τὸ βαρὺ κεφάλι του.

—Ναί, ἐπειδὴ ἡ ὕγρασία... ναί θὰ φύγω.

Κεῖνη τὴ στιγμή ἀκούστηκε ξανὰ πιὸ δυνατὸ τὸ σφύριγμα τοῦ τραίνου. “Έτσι, σὰν ἕνα ἀτσάλινο φίδι ἀναστάτωσε τὴ νύχτα κι’ ἀφοῦ λόγχισε τὴν παγωμένη δυστυχία τῶν εὐκάλυπτων ξεψύχισε κάπου μακριὰ.

Καί φανήκανε τὰ φῶτα τῆς μηχανῆς.

—Δῶστε μου ἕνα εἰσιτήριο.

—Μάλιστα. Γιὰ ποῦ, παρακαλῶ;

—Γιὰ ποῦ: Αὐτὸ δὲν τὸ σκέφτηκα ποτέ. Γιὰ μακριὰ.

—Γιὰ μακριὰ καί σεῖς;

Δὲν ἀπάντησε.

Τὸ τραῖνο ξεφυσῶντας καί μουσκεμένο σταμάτησε μπροσὰ στὸ κτίριο τοῦ σταθμοῦ. Βγήκε στὴν πόρτα καί μυρίστηκε τὸν ἀέρα του. Λίγοι κατεβαίνανε. Καί μιὰ γυναικεὶα σκισῶ, πού τρίκλαγε σὰ μεθυσμένη.

—Κώστα!

—“Εσὺ; γύρισε κείνος πού καθότανε δίπλα του.

“Ένα φανάρι ξύπνησε καί γελοῦσε μὲς στὰ δάκρυά του πάνω άπ’ τὰ κεφάλια τους.

—“Εγὼ.

—“Εσὺ; ξαναρώτησε. Πῶς ἔτσι;

—Μέ σκοτώσανε τὰ ταξίδια, ἡ μεγάλη ζωὴ, μὲ ζάλισεν ὁ ἥλιος, πολὺ λά μεσημέρια ἔφαγα πίκρες.

...Οὔτε στὸ Νοτιὰ μπορεῖ νὰ ζήση κανεὶς, οὔτε... οὔτε πουθενά. Καί

τήν πιάσαν τὰ κλάματα.

“Ένα άσπρο μαντήλι πέρασε άπ’ τὸ πρόσωπο τοῦ διπλανοῦ του.

Κάποιος σιδηροδρομικός μπήκε στὴν αἴθουσα μ’ ἕνα βαρὺ παλτό κι’ ἕνα ψυχρὸν ἄερα.

—“Ὅσοι εἶναι γιὰ ταξίδι ἄς πά- ρουν τὴ θέση τους. Σὲ λίγο φεύγουμε.

Βγήκε νευριασμένος ἔξω, τάχα γιὰ νὰ πάρη τσιγάρα. Δὲν ξεχώριζε τί- ποτα. Κι’ ἔβρεχε χιονόνερο. Στὴν πόρ- τα, ὅπως πῆγε νὰ μπῆ, στεκόταν ἕ- νας γέρος μὲ βαλίτσα. Τὸν πρόσεξε γιὰ λίγο.

—“Ἐχω ἕνα εισιτήριο γιὰ μακρὰ, τοῦ εἶπε. Μήπως τὸ θέλετε;

—Γιὰ μακρὰ; “ὦ, θὰ τῷπερνα ἂν βαστάγανε τὰ πόδια μου.

Γιὰ μακρὰ ..

Χτύπησε ἄγρια ἡ τρίτη καμπάνα. Σὰ νὰ ξύπνησε.

“Άφησε τὸ γέρο καὶ πετάχτηκε στὸ τραῖνο. “Ἦταν ὄλα κεῖ σκοτεινά, μέσα στὸ βαγόνι ποῦ μονάχο του, σὰ

νὰ συλλογιζόταν. “Ένα μικρὸ σφύρι- γμα τρελλάθηκε.

—Τὸ τραῖνο φεύγει, φώναξε κά- ποιος.

. Πέρασε κάμποση ὥρα. “Ὁ σταθ- μὸς εἶχεν ἀδειάσει. “Ένας νυσταγμέ- νος υπάλληλος σερνόταν νὰ κλείση τὶς πόρτες. Εἶδε τὸ γέρο μὲ τὴ βαλί- τσα νὰ ψάχνη τὸ κεφάλι του.

—“Ε σὺ τί κάθεσαι ἔφτοῦ; Τί θές;

—Τὸ τραῖνο...

—Το τραῖνο ἔφυγε, γέρο μου.

Σηκώθηκε βαρὺς κι’ ἔγινε ὕγρη νύχτα.

“Ὁξω, ὅπως πάντα τὸ φανάρι εἶ- χε κλάψει πολὺ καὶ πῆγαινε τώρα νὰ σβύση. Οἱ ἀλήτες στὴ γωνιά τους ὄνειρεύονταν μαλακά χέρια στὸ κε- φάλι τους καὶ μάτια ὕγρα. “Ἡ κυρία γύριζε σκυφτὴ καὶ μὲ σερνάμενο βῆμα...

ΓΙΑΝ. Π. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ

ΜΗ ΚΛΑΙΣ ΨΥΧΗ ΜΟΥ

Μὴ γυρεύς καρδιά
μὲς στὸ κλάμα νὰ βρῆς
μιὰ γαλήνη στημένη μὲ ψέμμα,

κρύφτο κάπου βαθειά,
κι’ ἄς μὴ νιώση κανεὶς
πὼς στὸ δάκρυ ἔχεις κάθε σου βλέμμα

Μὴ σὲ δοῦνε μακρὰ
στὸ γιαλὸ νὰ κοιτᾶς
μήπως δεῖς νὰ γυρνᾷ κάποιο πλοῖο,

κι’ ἄς μὴ ξέρουν, βαθειά
στὴν ψυχὴ πὼς ζητᾶς
νὰ ξεχάσης τὴ λέξη «ἀντίο»....

ΔΙΡΚΗ

Α Ν Ο Ι Ε Η

Λευκά πλεχτήκαν στοῦρανοῦ τὸ γαλανὸ τὸ χρῶμα
ἀπὸ κλωνάρια τρυφερά τ’ ἀνθάκια μὲ τὴ δρόσο
κι’ ὡς εἶδα τὸ χαμόγελο στὸ νειρεμένο στόμα
ἄλλο δὲν ἤθελα καὶ πιὸ; τὴν ἄνοιξη νὰ νιώσω.

‘Απὸ τῶν πρόϊμων ἀνθῶν τὸ νέχταρ ἔμεθοῦσαν
μελίσεια πούψελναν γλυκά γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ Πλάστη
κι’ ἐντὸς μου πόθοι ποῦσβυσαν ρίγη ζωῆς ζητοῦσαν,
τὸ «εἶναι» λὲς μὲς τὰ δεσμὰ τῆς ὕλης ἐκουράστη.

●ΑΝΟΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Μαμζέλ Μποναπάρτ». Δέ βρίσκω νάχη σημασία ή υπόθεση κι' ή πλοκή της μπροστά σέ μιá λεπτομέρειά της πού δέν κρατά ούτε πέντε λεπτά προβολής και πού άξίζει όλο τό έργο: Τόν τρόπο συνταύτισης εικόνας και ήχου στον ίδιον έσώτερο ένιατο ρυθμό (όσο έκτελείται ή «Σονάτα υπό τό σεληνόφως»), πού δέν είναι ούτε άπόλυτα μουσική ούτε καθαρά φωτογραφία αλλά μιá συνισταμένη τους μόνο μέ τήν κινηματογραφική τέχνη δυναμένη νά έκφρασθή (άποτελώντας τήν συνάμα) κι' άποδειχνοντας άφάνταστα εύγλωττα ότι μελλοντικά σ' αύτήν θά συμπυκνωθούν όλες οι άλλες «καλλιτεχνίες»—άφοϋ μόνο μέσα σ' αύτής τό πλαίσιο μπορούν συνεργαζόμενες τόσο ιδανικά νά μäs χαρίσουν μιäs τέτοιας έντασης κι' έκτασης αισθητική κρούση (πού άδύνατο μόνοι τους χωριστά νά μπορέσουν ποτέ νά δώσουν έτσι).

«Ή μάσκα του Καίσαρος Βοργία». («Καίσαρ Βοργίας»). Τί τεράστιο, τί άνεξάντλητο κέρας Άμαλθείας γι' άντληση έμπνευσης και θεμάτων ή γεμάτη λαμπρά χρώματα κι' έντυπωτικά συμπλέγματα, τοιχογραφία του Ιταλικού Μεσαίωνα κι' Άναγέννησης! Συχνότατα (και σωστό) τροφοδοτήθηκαν άπ' αύτήν οι Ιταλοί γιά τά έργα τους—όπως και γιά τό προκείμενο. Άλλ' αύτό, άν κι' ίκανοποιητικώτατο και πολυτελέστατο ως ύλική κατασκευή κι' εμφάνιση,—τί θαυμαστά κουστούμια! τί καλή υπόκριση!—μοιάζει, γενικά, νά στερείται μιäs έσώτερης, μιäs άπόκρυφης ζωής πού δέν ύπάρχει στο φλοϋδι των πραγμάτων αλλά μαντεύεται κάτω άπ' αύτό ζωής όχι αισθητής αλλά διαισθητής πού θά μπορούσαμε κάπως νά προσδιορίσουμε τήν έλλειψή της στο προκείμενο έργο—όπως και σέ πολλές άλλες Ιταλικές ταινίες — λέγοντας πώς «κάτι του λείπει».

«Ή Φωνή τής καρδιάς». Και τό Έλληνικό φίλμ; Τό παρακολούθησα στο «Ρέξ» Άθηνών και στο «Παλλάς»

Πειραιώς. Άν έγγραφα έντυπώσεις βασιζόμενος άποκλειστικά και μόνο στην παράσταση τής Πειραϊκής αίθουσας, θά χαρακτηρίζα τήν ταινία άποτυχημένη. Τόσο τήν παραμόρφωσαν—χωρίς όμως νά φαίνονται πώς είναι αύτά ή αίτία παρά ή ίδια ή ταινία—τ' άκουστικά κι' όπτικά μηχανήματα τής σάλλας τούτης κι' ό κόσμος πού, έκδηλώνοντας μ' έντελώς χονδροειδή και θορυβώδη τρόπο τόν ένθουσιασμό του, δέν άφινε νά γίνουν άντιληπτές ένα σωρό λεπτότητες άπ' τό διάλογο. (Σέ τί άλήθεια άπρόοπτους παράγοντες στηρίζεται ή έπιτυχία ή άποτυχία μιäs ταινίας—ένός έργου, γενικά, και πόσο εύκολα μπορεί νά πέση έξω ή κριτική και τό κοινό παρεξηγώντας κι' άποδίδοντας λανθασμένα σ' ύπαιτιότητα του δημιουργού του στοιχεία άποτυχίας έντελώς άνεξάρτητ' άπ' τή θέληση και τή γνώση του τελευταίου αύτοϋ άργότερα «παρεισφρυσάντων» Ή «Φ. τ. κ.» μένει βέβαια ένα crescendo ή-συχης και μέ τάκτι συγκίνησης πού προκύπτει άπ' τήν άρμονική συνεργασία—χάρη σέ μιá φωτισμένη καθοδήγηση—των στοιχείων πού τήν άπαρτίζουν.

Κι' όταν (γιά πρώτη φορά σ' έλληνική ταινία) τά χειροκροτήματα έρχονται στο τέλος αυθόρμητα και τά μάτια ύγραίνονται, πρós τί τά ψιλοκοσκινίσματα κι' οι προσπάθειες έξεύρεσης «προτερημάτων» ή «έλατιωμάτων»;

Ή «Θύελλα πέρασε». Τί νά γράψουμε τώρα γιά τό έγχωρίας παραγωγής αύτό «κατασκευάσμα»; Ότι τό σκηνάριό του ήταν κοινότυπο; Ή σκηνοθεσία του άνύπαρκτη; Ή φωτογραφία του θολή κι' άδέξια; Ή φωλοληψία του διόλου πάντα καθαρή; Ό φωτισμός του άνόητος; Άς περιοριστούμε, μόνο, νά ποϋμε ότι μέσα στον κυκεώνα του ή δις Ήφη Πάλμη μοιάζει σά μιá μικρή—μιá πολύ μικρή «ξανθή παρήγορη άκτίνα».

ΝΙΚΟΣ Κ. ΧΑΚΚΑΣ

Τ Ο Θ Ε Α Τ Ρ Ο

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ανακεφαλαιώνοντας κανείς τη θεατρική κίνηση των τελεφταίων εβδομάδων θα διαπιστώσει με κάποια-του λύπη βέβαια την έλλειψη ενδιαφέροντος και ουσίας απ' αυτήν. Τα θέατρα μας σφυγμομετρώντας επιπόλαια τις διαθέσεις του κοινού, φροντίζουν να του σερβίρουν ένα έφκολο θέαμα, κεντισμένο με όμορφα μπιχλιμπίδια, κι' αδιαφορούν ολότελα για την ποιότητα και το περιεχόμενό-του. Φτάνει το πασάλειμα. Δικαιολογούν τούτη την ανομολόγητα βλαβερή εκλογή-τους με της εποχής τάχα τις δυσχέρειες, και του κοινού τις κάπως ελαφρές απαιτήσεις, χωρίς να βλέπουν το μεγάλο κακό που κάνουν στην πνευματικότητα του τόπου, με το να ξεχνάν ορισμένα βασικά στοιχεία της υπέφθυνης αποστολής-τους. Το κοινό όσο δύσκολα ανεβάνει καλλιτεχνικά, τόσο έφκολα ξεπέφτει. Χρέος λοιπόν αφτών που έχουν στα χέρια-τους τη θεατρική δράση, να μη συνηθίζουν το κοινό στην ανόδυνη κατρακύλα-του, να μην υποτιμάνε τα κρυμένα-του στοιχεία εξέλιξης και προόδου, μ' αντίθετα να το βοηθάνε σ' ένα αργό βέβαια μα σίγουρο ανέβασμα. Όσο για την εποχή, στα χέρια-τους πάλι είναι, με καθαρή και γερή δουλειά, να την επιβάλουν σαν εποχή περισυλογής, κι' όχι σαν αφορμή ξεπεσμού.

Σ' αυτά βέβαια υπάρχουν κι' οι εξαιρέσεις, ένα δυό θέατρα τραβάνε το δρόμο-τους και με τη δουλειά-τους κάνουν το χρέος-τους και κρατιώνται συνειδητά στην αποστολή-τους. Υπολογίζουν στην πνευματική υγεία του κοινού και δικαιώνονται.

Ο θίασος «**Μιράντας—Παππά**» ανέβασε δυό έργα βουλεβάρτου, τόνα ύστερα από τ' άλλο. Πρώτα την ουγγαρέζικη κωμωδία «**Κόμησα και Καμαριέρης**» και κατόπι την «**Μπλόφα**» του Ζώρζ Ντελάνς. Και τα δυό αλα-

φρότατα, διασκεδαστικά, και χαριτωμένα. Δυό ώρες περνάς ξέγνοιαστα, κι' όταν βγαίνεις απ' το θέατρο, αναρωτιέσαι τί είδες. Μα δυστυχώς δεν υπάρχει απόκριση. Ξέρεις βέβαια πως όσο κρατούσε η παράσταση είχες μιά καλή διάθεση. Δέ σε κούρασε τίποτα. Αντίθετα όλα που συνέβαιναν οτη σκηνή σ' έκαναν έφθυμο και γελαστό. Μα σαν έκλεισε η αβλαία, τίποτα. Τάχατες νάναι θέατρο αυτό;

Ο θίασος που στεγάζεται στο θέατρο Κυβέλης, έχει αξιόλογα στοιχεία. Τον Παππά, τη Μιράντα, το Γιαννίδη, τον Αβδή, την Μηλιάδου. Άραγε δέ θα μπορούσαν όλοι αυτοί να δώσουν κάτι πιά αξιόλογο; Ο Γιαννίδης τώρα τελεφταία μας έχει συνειθίσει μόνο σε μιάν έκδοσή-του. Απ' ότι όμως ξέρουμε, νομίζουμε πως δεν είναι η μοναδική του. Γιατί να ικανοποιείται σε μιά στερεότυπη επανάληψη;

—Το «**Θέατρο Κοτοπούλη**» κάποτε, κι' ειδικά όταν είχε σκηνοθετήσει το Γιαννούλη Σαραντιδη, είχε την πρωτοπορεία στα θέατρα πρόζας. Σήμερα μπορεί να έχει πάλι μιά πρωτοπορεία, μ' αυτή ασφαλώς δεν είναι στο καλλιτεχνικό επίπεδο. Η «**Κυρία με τις Καμέλιες**», μιά καινούργια σκηνοθετική και σκηνογραφική διασκεβή από το έργο του Αλεξ. Δουμά, είναι ασφαλώς μιά καπηλεία της ιδέας της Τέχνης, καμωμένη ωστόσο με πολύ καλλιτεχνική δεξιότητα, κι' αναμφισβήτητη διατήρηση όλων των εξωτερικών γνωρισμάτων μιάς καλής πράξης. Ανεξάρτητα από το περιεχόμενο του έργου του Αλεξ. Δουμά που είναι βέβαια συζητήσιμο πολύ. Η παράσταση τούτη ήταν ολότελα όξω από κάθε νόημα Θεατρικής Τέχνης. Ίσως το «Θέατρο Κοτοπούλη» να θέλησε ν' αποδώσει τις πρεπούμενες εφχαριστίες στο σκηνο-

γράφο-του, τον κομψό διακοσμητή κ. Ανεμογιάνη, για τις υπηρεσίες που του πρόσφερε ως τώρα, κι' ανέβασε την «Κυρία με τις Καμέλιες» βάζοντάς-του να παίξει το ρόλο του πρωταγωνιστή. Μόνο που φαίνεται πως ξέχασε το «Θέατρο Κοτοπούλη» πως ο κ. Ανεμογιάνης δεν είναι ηθοποιός. Και ένα θέατρο χρειάζεται οπωσδήποτε ηθοποιούς για να ερμηνέψουν ένα έργο με περιεχόμενο. Δεν έχει σημασία αν η «Κυρία με τις Καμέλιες» όπως ανεβίστηκε δεν είχε κανένα περιεχόμενο.

Η συμπαθητική ιστορία της Μαργαρίτας Γκωτιέ μπορεί να συγκινεί και σήμερα ακόμα πολλούς και πολλές. Η «Κυρία με τις Καμέλιες» του Θεάτρου Κοτοπούλη είμαι σίγουρος πως δεν συγκίνησε κανένα. Δεν είταν θέατρο, είταν βιομηχανοποίηση μιάς έστω φτηνής αισθηματολογίας. Είταν ένα αλφασθητάρι με το Αλφα το μεγάλο και το άλφα το μικρό της Τέχνης του θεάτρου που είταν ωστόσο ασύγκριτα στολισμένο με όμορφες χαλκομανίες, και πολύχρωμες ζουγραφιές. Πάλι καλά. Ο θεατής πέρνάει δυόμισυ ώρες ξεφυλιζοντας εικασιέξη χαριτωμένες φιγούρες.

—Το καινούργιο έργο του κ. Αλέκου Λιδωρίκη που ανέβησε ο **Θίασος Κώστα Μουσούρη** στο **Θέατρο Αλί-κης**, είχε όλα τα χαρίσματα της θεατρικής τεχνικής του συγγραφέα-του. Λεπτό, έξυπνο, πολιτισμένο, μ' ένα διάλογο γοργό και καλοβαλμένο. Είχε όλα τα γνωρίσματα που δέ σου χτυπάν στα νέβρα, που σε ξεκουράζουν και που δέ σου λένε τίποτα. Περνάει έφκολα, τερπνά, κι' ανόδυνα. Θα εφχόμαστε νάχε κάτι που να σε ξαφνιάσει, που να σε συγκινήσει, που να σου γενήσει μίαν αντίρρηση. Δεν είχε. Πέρασε όμορφα εβγενικά, κι' απαρατήρητα. Ο θίασος θάναι έφχαριστημένος απ' τις εισπράξεις, το κοινό εφχαριστημένο απ' το θιασο, κι' ο θίασος πάλι με τη σειρά-του εφχαριστημένος απ' το κοινό-του. Δόξα νάχει ο Θεός. Όλα πάνε καλά. Βγά-

ζουμε το εισιτήριό μας, πιάνουμε τη θέση-μας, βλέπουμε την παράσταση, χειροκροτάμε, σηωνόμαστε απ' τη θέση μας, και φέβγουμε εφχαριστημένοι κι' ανόητοι.

—Το **«Θέατρο Τέχνης»** συνεχίζοντας την εφσυνείδητη δουλειά-του ανέβασε στο **«Θέατρο Αλί-κης»** το **«Πρώτο Έργο της Φάνυ»** του Μπέρναρ Σώ.

Νομίζω πως είταν η καλύτερη παράσταση απ' όλες, του **«Θεάτρου Τέχνης»** κι' ένα απ' τα καλύτερα έργα του Μπέρναρ Σώ. Η Σάτυρα και το χιούμορ του Άγγλου συγγραφέα, βρίσκονται απ' την αρχή ίσαμε το τέλος σ' όλο το έργο. Οι τύποι γιομάτοι, κι' η δράση γοργή. Ο θίασος του **«Θεάτρου Τέχνης»** αν δεν κατώρθωσε πέρα για πέρα να μας δώσει την εγγλέζικη ατμόσφαιρα, και την εγγλέζικη ιδιοσυστασία των τύπων, μπόρεσε ωστόσο να δείξει ένα έργο άρτιο καλλιτεχνικά, σε μιά σχετικά άρτια απόδοση. Εκείνο το ενθαρυντικό σημάδι, που είχε η παράσταση του **«Πρώτου έργου της Φάνυ»** είναι πως όλοι οι ηθοποιοί σχεδόν, φανερωθήκαν λυτρωμένοι από κάποια βαρύτητα, κι' ιδιοτυπία, τόσο στο γενικό παίξιμο όσο και στα εκφραστικά-τους μέσα (άρθρωση, —εχτός από τον κ. Κούν—, τονισμός, χρώμα κ.λ.π.). Έβλεπες σε τούτο το έργο πότερη αλήθεια και λιγότερη σύμβαση. Ο κ. Κούν δημιούργησε ένα περίφημο τύπο Γάλλου. Ο κ. Διαμαντόπουλος κράτησε περίφημα το ρόλο-του, αν και με κάποιαν υπερβολή συνοφρώσης. Έκπληξη εφχάριστη είταν η εμφάνιση της δ. Θάλειας Κουρή σ' ένα ρόλο μιάς **«Fille de joie»** χαριτωμένης και τρελλής. Ο κ. Ζερβός πολύ Έλληνας Ο κ. Καλλέργης στη μικρή-του εμφάνιση καλός. Οι άλλοι ποιός λίγο ποιός πολύ κράτησαν τους ρόλους-τους συνειδητά.

ΚΩΣΤΗΣ ΑΜΠΡΑΚΙΩΤΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΡ. ΒΕΝ. 'Αθήνα. Τὰ ποιήματά σας μᾶς ἱκανοποίησαν ἀπόλυτα. Ἄλλὰ δημοσιεύουμε μόναχα τὸ ἕνα τώρα. Τ' ἄλλα σὲ καλύτερους καιροὺς.—Κ. ΧΙΜ. Πειραιᾶ, Ὁμολογοῦμε πὼς πετύχατε στὸ γράψιμο, ἂν καὶ οἱ ἥρωες τῶν διηγημάτων σας εἶναι ἐντελῶς ἀψυχολόγητοι. Τὸ γεγονός ποὺ περιγράφετε, δὲν εἶναι σήμερα αἰτία αὐτοκτονίας. Κι' ἡ ἥρωίδα σας δὲν εἶναι σὰν τοὺς «ἰδανικοὺς αὐτόχειρες» τοῦ Καρυωτάκη.—Κ. ΜΥΡΩΝ. Κυψέλη. Σκοντάφτετε στὸ γράψιμό σας συχνά. Ἄλλὰ κι' ἡ λύση τοῦ διηγήματός σας δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ.—ΠΟΛ. ΧΑΛ. Νίκαιαν Πειραιῶς, ἄς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Δημοσιεύουμε τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ τραγούδια σας. Τὸ ἄλλο ἂν καὶ πολὺ ὁμορφο σὰν ἰδέα, χάνει ἀρκετὰ στὴν ἐκτέλεση.—Χ. ΧΕΡΜ. Ἀθήνα. Τὰ ποιήματά σας συγκινημένα, μὰ ὄχι τεχνικὰ ἄρτια. Ἄν μπορεῖτε διωρθώστε τὰ ἢ στείλτε ἄλλα. Τὸ πεζὸ δείχνει μιὰ καλὴ προσπάθεια. ΝΙΚ. ΕΥΣΤ. Ἀθήνα. Προτιμοῦμε τὴ «Λύτρωση» καὶ θὰ τὴ δημοσιεύσουμε.—ΡΩΒ. ΜΑΝ. Ἀθήνα. Μὲ λύπη μας σᾶς λέμε πάλι πὼς οὔτε τὰ σημερινὰ σας εἶναι καλὰ οὔτε θὰ ὠφελήσει νὰ τὰ διορθώσουμε. Διαβάστε ἀφρὺ εἶστε τόσο πολὺ νέος ἀκόμα.—Μ. ΧΑΛΙΚ. Πειραιᾶ. Τίποτ' ἄλλο ἀπὸ δυὸ μαθητικὲς ἐκθέσεις, καλογραμμένες ἔστω, Σᾶς συχαίρουμε πάντως γιὰ τὴν ἡλικία σας εἶναι κάτι σημαντικὸ.—ΡΟΒ. ΤΡΑΜΠ. Ἀθήνα. Καὶ γιὰ σᾶς ἔχουμε νὰ ποῦμε τὰ ἴδια. Τὸ διάβασμα θὰ σᾶς δείξει τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐπιτυχία.—Κ. Γ. ΣΤΑΥΡ. Ν. Ἡράκλειο. Θεματογραφικὰ, κι' ἄρτια. Στείλτε μας ἄλλα, πιὸ φροντισμένα.—ΔΕΣ. ΣΚΑΛ. Ἀθήνα. Φροντίστε κι' ἑσεῖς περισσότερο τὸ τεχνικὸ μέρος στὰ ποιήματά σας. Δὲ φτάνει μόναχα ἡ συγκίνηση.—Β ΓΚΟΥΦ. Ἀθήνα. Δὲ γράφετε ἄσχημα. Τὸ ποιήμα σας ὅμως βιαστικὰ γραμμένο.—Γ. ΠΑΥΛ. Ἀθήνα. Θὰ δημοσιεύσουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια σας.—ΝΙΚ. ΑΤΕΛ. Ἀθήνα. Θὰ δημοσιευθεῖ μὲ τὴ σειρά του.—Α. ΡΟΔ. Ἀθήνα. Τὰ ποιήματά σας ἐπιτυχημένα σὰν ἰδέα, ἀλλὰ κακὰ στὴν ἐκτέλεση.—Ν. ΚΑΒ. Ἀθήνα. Ἄν τὸ διορθώσετε ἴσως γίνεῖ δημοσιεύσιμο.—Γ. Κ. ΠΑΠ. Δημοσιεύεται σὰν πιὸ ἐπίκαιρο.—ΟΡ. ΠΑΡ. Ν. Φάληρο. Τὰ ποιήματα ἄρτια. Τὸ θέμα τοῦ διηγήματος χιλιοσιπωμένο.—ΛΑΜ. ΘΑΛ. Ἀθήνα. Διορθώστε τὰ καὶ ἂν θέλετε μᾶς τὰ ξαναστέλνετε, Δὲ γράφετε ἄσχημα.—ΝΙΚ. ΠΑΡΛ. Νέα Ἴωνία. Οἱ στίχοι σας κοινοὶ κι' ἄτεχνοι, Στείλτε μας κάτι ἄλλο.—ΝΤ. ΖΗΡ. Τὸ ποιήμα σας ὑπερβολικὰ μεγάλο. Πρὸς τὸ παρὸν, εἶν' ἀδύνατο νὰ δημοσιευτεῖ, Στείλτε μας συντομότερα.

ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΕΒΑΝΤΑ

Η ΦΑΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΝΩΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΒΑΣ. ΛΑΜΠΡΟΛΕΣΒΙΟΥ

ΠΕΙΡΑΪΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ

(ΠΟΙΗΜΑΤΑ)

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1943

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Α'—ΦΥΛΛΟ 1

ΠΥΡΓΟΣ ΗΛΕΙΑΣ—ΜΑΡΤΗΣ 1943

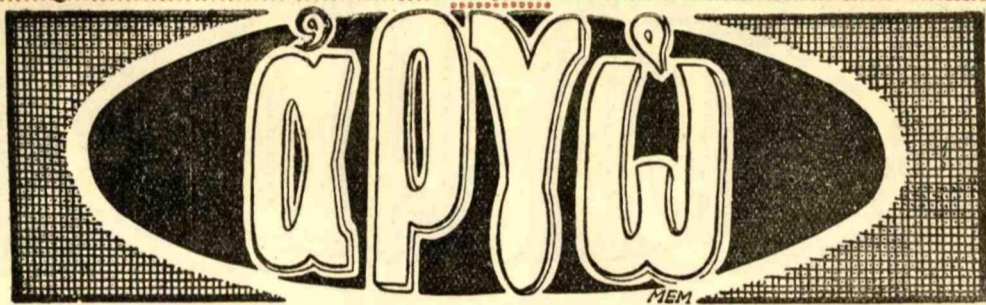
ΝΕΑ ΑΥΓΗ

ΔΕΚΑΠΕΚΟΝΗΜΕΡΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Α'—ΦΥΛΛΟ 1—ΠΑΣΧΑ 1943

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ν. ΛΑΠΛΩΙΩΤΗΣ	Σόν ένα παραμύθι (ποίημα)
ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ	*Έρημοι (ἀνέκδοτο ποίημα)
ΝΟΤΗΣ ΡΥΣΣΙΑΝΟΣ	*Η άριστοκρατία (ποίημα)
ΠΕΡΣΕΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ	Φαντασία (ποίημα)
Σ. ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ.....	Νεανική ζωή και τέχνη: Παράπονο
ΦΑΙΔΡΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ	Ερωτικές σταξίες (ποίημα)
ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ	Απλή ιστορία (Λυρική πρόζα)
Ν. ΕΥΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ	Λύτρωση (ποίημα)
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΙΑΣΙΟΣ	Καλοκαίρι (ποίημα)
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΥΛΑΤΟΣ.....	Θλίψη (ποίημα)
ΓΩΕΤΗΕ.....	Επική και δραματική ποίηση
ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ	*Η χθεσινή κηδεία (ποίημα)
Γ. ΠΡΩΤΟΥΛΑΤΗΣ	*Όνειρο θάταν (διήγημα)
Ν. ΑΤΕΛΛΑΝΟΣ	Θυσία έσπερινή (ποίημα)
ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ.....	Τετραόστιχα (ποιήματα)
Δ. ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ	*Ένα άσκημο κορίτσι (διήγημα)
ΠΕΡΣΕΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ	Τά βιβλία
ΝΙΚΟΣ ΧΑΚΚΑΣ	*Ο κινηματογράφος
ΙΑΣΩΝ	Τό θέατρο

Συμπλήρωση Βιβλιογραφίας — *Άλληλογραφία

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΜΗΝΑΣ Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 17 — ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α. — ΦΥΛΛΟ 7^ο — 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1943